

Pred nami je knjiga, ki celostno in zelo podrobno obravnava preteklo in sedanje kostumiranje folklornih skupin, z množico slikovnega gradiva in podrobnih podatkov, ki pa se pogosto skrivajo v opombah. Verjamem, da bo prišla v roke mnogih, ki se ukvarjajo s folklorno dejavnostjo, vendar se bojim, da je zaradi obsežnosti besedila številni ne bodo prebrali v celoti. Kljub temu je treba čestitati avtorju za delo, ki odkriva zgodovinske, družbene in socialne plasti pripadnostnega in folklornega kostumiranja ter opozarja na aktivno vlogo etnologov/kulturnih antropologov pri oblikovanju predstav o dediščini.

Katarina Šrampf

407

Ana Motnikar (ur.): *Priročnik za nego predmetov kulturne dediščine*. Ljubljana: Slovenski etnografski muzej, Skupnost muzejev Slovenije, 2010, 130 str., ilustr. (Zbirka Priročniki SEM)

Zbirka Priročnikov Slovenskega etnografskega muzeja je namenjena v prvi vrsti skrbnikom zbirk v muzejih na prostem in zasebnih zbirk.

Prva knjiga v zbirki je izšla leta 2008 na pobudo Ministrstva za kulturo. Slovenski etnografski muzej je pobudo sprejel, saj je tudi sam že vrsto let opazal med skrbniki zbirk v muzejih na prostem in med skrbniki predmetov v zasebnih zbirkah potrebo po publikaciji, ki bi prinašala vpogled v temeljna pravila hranjenja in nege premične kulturne dediščine. Slovenski etnografski muzej opravlja namreč kot državni muzej matično službo, kar zajema tudi svetovanje glede varovanja premične kulturne dediščine v muzejih na prostem in v zasebnih zbirkah. Vsebinska zasnova obeh doslej izdanih priročnikov je nastala na podlagi dolgoletnih povpraševanj s strani drugih sorodnih ustanov oziroma posameznikov, ki hranijo predmete ali premično kulturno dediščino.

Prvi zvezek v zbirki, z naslovom *Priročnik za varovanje premične kulturne dediščine v muzejih na prostem*, katerega avtorica sem podpisana, prinaša vpogled v temeljna zakonska določila in predpise s področja varovanja premične kulturne dediščine v muzejih na prostem kakor tudi v muzejih nasploh, pregled razvoja muzejev na prostem na Slovenskem in v svetu, napotila, kako evidentirati, pridobivati, dokumentirati, hraniti in varovati premično kulturno dediščino ter vpogled v muzejsko dokumentacijo, tako predmetno kot tudi slikovno, z namenom fizičnega ohranjanja predmetov kakor tudi ohranjanja njihove

sporočilnosti. Namen publikacije ni, da bi nadomestila strokovno izobraževanje s področja varovanja premične kulturne dediščine, je pa vsekakor lahko v pomoč pri preprečevanju večjih napak, ki bi lahko nastale pri napačni skrbi za predmete. Dokaz, kako potrebna je bila takšna publikacija, je dejstvo, da je pošla v kratkem času. Zaradi pozitivnih odzivov in povpraševanj načrtuje Slovenski etnografski muzej ponatis tega prvega priročnika.

408

Hkrati s *Priročnikom za varovanje premične kulturne dediščine v muzejih na prostem* je Slovenski etnografski muzej, prav tako v avtorstvu podpisane, pripravil *Smernice za izvajanje varovanja in zagotavljanja dostopnosti do kulturne dediščine v muzejih na prostem*, ki so objavljene na spletnih straneh Ministrstva za kulturo (http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/dediscina/Muzeji_na_prostem.pdf). Smernice so tudi osnova za prijavo projektov v okviru Ukrepa 323 za ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja Ministrstva za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo.

Že v prvem zvezku nove zbirke je bila dana pobuda, da bi podoben priročnik izšel tudi za nego predmetov v muzejih na prostem oziroma v zasebnih zbirkah, ki bi prinašal predvsem napotila za fizično varovanje predmetov. Potrebo po takšnem priročniku so zaznali tudi kolegi konservatorji-restavratorji in jo uresničili leta 2010 z izdajo *Priročnika za nego predmetov kulturne dediščine*. Izdajatelja in založnika priročnika sta Skupnost muzejev Slovenije in Slovenski etnografski muzej. Uredila ga je mag. Ana Motnikar, restavratorka za tekstil v Slovenskem etnografskem muzeju. S prispevki so ga obogatili slovenski konservatorji-restavratorji, ki se tudi sicer v praksi pri rednem delu soočajo z nego oziroma fizičnim varovanjem predmetov. Svoje delo pa pogosto teoretično zaokrožajo in predstavljajo v strokovnih besedilih.

Zvezek je vsebinsko premišljeno zasnovan, saj so vanj pisali prispevke strokovnjaki za različne materiale, iz katerih so predmeti narejeni in ki zaradi specifik obnašanja zahtevajo vsak svojo, ločeno obravnavo. Posamezna poglavja so napisali Ana Motnikar (Uvod), Jana Šubic Prislan (Propadanje in ohranjanje zbirk), Nada Madžarac in Jana Šubic Prislan (Splošna pravila o ravnanju s predmeti), Irena Porekar Kacafura (Les), Zoran Milić (Kovine), Gorazd Lemajič in Jana Slabe (Keramika in steklo), Ana Motnikar (Tekstil), Lucija Planinc in Tina Buh (Papir, pergament in fotografsko gradivo), Nataša Nemeček (Drugi organski materiali), Janja Slabe (Plastične mase), Irena Porekar Kacafura (Kamen), Nadja Valentinčič Furlan in Drago Kunej (Zvočni in slikovno-zvočni zapisi), Nada Madžarac (Likovna dediščina).

Uvodna poglavja prinašajo nekaj splošnih terminoloških opredelitev s področja konserviranja in restavriranja, opredelijo splošne dejavnike tveganja za predmete vseh materialov, kot so ogenj, voda, škodljivci, onesnaženo okolje, izguba, svetloba, neustrezna temperatura in relativna vlaga, ter naštejejo materiale, iz katerih so narejeni predmeti, prinašajo pa tudi splošna pravila o ravnanju s predmeti.

Sledi obravnavo predmetov po poglavjih, in sicer po posameznih materialih. Izbor obsega vse materiale, iz katerih so lahko muzejski predmeti, tudi tiste, ki se

pojavnajo v sodobnosti. Notranja struktura poglavij je dokaj enotna, tako da lahko bralci hitro in pregledno najdejo želeni podatek. Vsako poglavje sklene pregled temeljne literature v poglavju obravnavane vsebine, ki jo avtorji priporočajo tistim skrbnikom predmetov v muzejih na prostem ali v zasebnih zbirkah, ki si želijo še več podatkov. Od drugih poglavij se po zasnovi razlikuje le poglavje o likovni dediščini, ki zaobjame vse materiale likovnih del in jih razvrsti po obliki na slike in kipe.

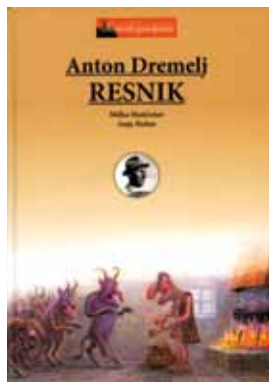
Publikacija je opremljena z bogatimi ilustracijami, ki vsebinsko dopolnjujejo z besedami predstavljena izhodišča varovanja premične kulturne dediščine in so v pomoč pri razumevanju vsebine.

V priročniku lahko skrbniki zbirk najdejo odgovore na temeljna vprašanja, kako ravnati s predmeti, da jih bodo ohranili tudi za bodočnost z vsemi njihovimi neštetiimi sporočilnostmi, ki jih nosijo na sebi in zaradi katerih so jih verjetno tudi izbrali in vključili v zbirko. To pa si prav gotovo želi vsak varuh premične kulturne dediščine.

Namen priročnikov je, da strnjeno in pregledno predstavijo temeljne zakonitosti varovanja premične kulturne dediščine in kot taki ponudijo odgovore na vprašanja, ki se najpogosteje pojavljajo ljudem pri rokovanju in delu s predmeti. Hkrati s tem pa spodbujajo tudi sodelovanja med posameznimi skrbniki zbirk ter med njimi in stroko s ciljem celovitega varovanja premične kulturne dediščine na Slovenskem.

Polona Sketelj

Milko Matičetov, Anja Štefan: *Anton Dremelj - Resnik*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2010, 323 str, ilustr. + 1 CD-ROM. (Zbirka Slovenski pravljicarji; 1)

Knjiga *Anton Dremelj - Resnik* izpod peresa Milka Matičetovega in Anje Štefan je izšla pri ISN ZRC SAZU kot prva v knjižni zbirki *Slovenski pravljicarji*. Ideja zanjo se je Matičetovemu porodila že ob Resnikovi smrti leta 1960, a so leta 1962 njegovo zanimanje vzbudili pravljicarji iz Rezije in fokus slovenskih folkloristov se je preselil drugam. Tako je pol stoletja ostalo le pri ideji, leta 2000 pa sta se skupaj s soavtorico odločila, da bosta Resnika potegnili iz omare in ga predstavila javnosti. Štefanova se je lotila transkribiranja in urejanja celotnega Resnikovega repertoarja, tako Matičetovovih terenskih zapiskov kot tudi zvočnih posnetkov iz leta 1959. Projekt je potekal pod okriljem Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU.

Knjiga je izšla ob dveh okroglih obletnicah in v počastitev dveh velikih